

Записки для молоді. Про написане і пережите

Усі, хто обирає «пишучі професії» потребують навчання й звіряння у своїй роботі з визнаними майстрами, а також і книжок, з яких можна було б почерпнути знання про мистецтво писати й мислити. Тож до новоствореної Колекції книжок вибраної есеїстики «Writers on Writing» увійдуть вперше перекладені українською твори всесвітньо відомих класиків літератури, серед яких — бразильська письменниця українського походження Кларісе Ліспектор. Її «Записки для молоді: про написане і пережите» — це роздуми про письменництво і життя, які для авторки були двома подобами одного чуда: життя повсякденного. Бо що таке мова і в чому полягає алхімічна сила слова? Що таке поезія? У широкому і вузькофаховому розумінні. Ці питання ставили філософи, митці, атож, також поети, теоретики красного письменства у свій спосіб шукали століттями формулу, яка б дала змогу не спотикатися об філософський камінь великого діяння творця, або автора. Цю заповітну формулу алхімії слова шукає в цій книжці й Кларісе Ліспектор. Тут і герметика, і герменевтика, і герметичність її творчості та життя, що злилися в одне, і літературний заповіт письменниці читачам. Для деяких читачів ця книжка «Записки для молоді: про написане і пережите» буде приводом для пошуку шляхів тлумачення засад творчого доробку культової авторки, інші напевне відчують поштовх до того, щоб описати чи навіть закарбувати історію власних життів. У кожному разі ця незвичайна книжка як *modus operandi* думок і почуттів може стати своєрідним посібником для тих, хто прагне писати й стати письменником.

WRITERS ON WRITING

Кларісе Ліспектор

Записки для молоді:
про написане і пережите

Переклад Наталії Пиношкової

FUNDAÇÃO
BIBLIOTECA NACIONAL

MINISTÉRIO DA
CIDADANIA

*Obra publicada com o apoio da Fundação Biblioteca Nacional |
Ministério da Cidadania.*

*Твір надруковано за підтримки Фонду Національної бібліотеки |
Міністерства у справах громадянства.*

*За підтримки Українського культурного фонду.
Позиція Українського культурного фонду може
не збігатись з думкою автора.*

УКРАЇНСЬКИЙ
КУЛЬТУРНИЙ
ФОНД

Clarice Lispector

**CRÔNICAS PARA JOVENS
DE ESCRITA E VIDA**

Rocco

Кларісе Ліспектор

**ЗАПИСКИ ДЛЯ МОЛОДІ:
ПРО НАПИСАНЕ І ПЕРЕЖИТЕ**

---

*З португальської переклала
Наталія Пнюшкова*

ЛЬВІВ

УДК 821.134.3

Л-11

Кларісе Ліспектор

ЗАПИСКИ ДЛЯ МОЛОДІ: ПРО НАПИСАНЕ І ПЕРЕЖИТЕ

Есе

З португальської переклала Наталія Пнюшкова

Перекладено за виданням:

Lispector, Clarice, 1920-1977

Crônicas para jovens: de escrita e vida /

Clarice Lispector; organização de Pedro Karp Vasques. —

Primeira edição. — Rio de Janeiro:

Rocco Jovens Leitores, 2010.

ISBN 978-85-7980-008-5

До Колекції книжок вибраної есеїстики «Writers on Writing» увійдуть вперше перекладені українською твори всесвітньо відомих класиків літератури, серед яких – бразильська письменниця українського походження Кларісе Ліспектор. Її «Записки для молоді: про написане і пережите» – це роздуми про письменництво і життя, які для авторки були двома подобами одного чуда: життя повсякденного.

Для деяких читачів ця книжка «Про написане і пережите» буде приводом для пошуку шляхів тлумачення засад творчого доробку культової авторки, інші напевне відчують поштовх до того, щоб описати чи навіть закарбувати історію власних життів. У кожному разі ця незвичайна книжка думок і почуттів як *modus operandi* може стати своєрідним посібником для тих, хто прагне писати й стати письменником.

Усі права застережені. Жодну частину цього видання не можна перевидавати, перекладати, зберігати в пошукових системах або передавати у будь-якій формі та будь-яким засобом (електронним, механічним, фотокопіюванням або іншим) без попередньої письмової згоди на це **ТОВ «Видавництво Анетти Антоненко»**.

© Clarice Lispector, 2010,
and heirs of Clarice Lispector

© Наталія Пнюшкова,
український переклад, 2019

© Дмитро Дроздовський, післямова, 2019

© «Видавництво Анетти Антоненко», 2019

ISBN 978-617-7654-10-9

ISBN 978-617-7654-08-6

(Серія «Writers on Writing»)

Зміст

7	Представлення
	<i>Про написане і пережите</i>
9	поезія
10	досі неможливо
11	зізнання в коханні
13	стиль
14	люб'язність
15	як писати?
16	небезпечна пригода, якою є письменництво
17	але тому, що потрібно писати
18	без назви
22	треба зупинитися
23	інтелектуалка? ні
24	телефонна розмова
25	марія, що плаче у слухавку
27	субота і її світло
28	почуватися корисною
29	шахраї
31	складність самовираження
32	письменницька машинка
35	подяка машинці
36	лінотипістові
37	різноманітне божевілля

- 38 | страх визволення
39 | вільна істота
41 | «справжній» роман
44 | два способи
45 | герметика
46 | писати за смаком пера
47 | безкоштовна реклама
49 | про письменництво
50 | форма і зміст
51 | писати (I)
52 | писати (II)
53 | писати (III)
55 | писати між рядків
56 | писати для газети й писати книжку
58 | вправа
59 | самокритика, проте доброзичлива
61 | пригода
63 | теми, що помирають
66 | Фернанду Пессоа мені в поміч
67 | важливі питання
68 | момент розчарування
69 | спогади про створення роману
71 | таємниця
72 | занурення в години
73 | досі без відповіді
74 | крок угору: тиша
75 | три досвіди
78 | крик
80 | анонімність
81 | прощайте, я йду!
- 86 | Кларісе Ліспектор:
алхімічне самовираження у любові

Представлення

Для Кларісе Ліспектор писати — означало жити, а жити — означало писати. Можна сказати, крилата фраза, навіть заяложена, але саме вона найчіткіше віддзеркалює істину: життя й письменництво зливалися й перепліталися в письменниці так тісно, що важко було зрозуміти, де починається одне й закінчується інше.

Кларісе Ліспектор розкрила магічну силу слів — силу створювати світи більш яскраві і тривалі, ніж сама реальність, — ще коли їй було шість років, на лавах школи у Ресіфі, де вона провела дитинство і юність. Вона принесла цю любов через усе життя, вибудовуючи світи у різноманітних країнах і різних містах, де вона жила або просто бувала, спочатку як дружина дипломата, а потім як журналістка й письменниця.

Протягом того періоду життя, коли Кларісе займалася журналістикою, вона жила письменництвом суто з матеріальної причини. Проте впродовж цього періоду та й усього свого життя вона жила, щоб писати, віддаючи більшу частину часу і присвячуючи геній створенню літературного доробку, якому тепер вклоняються в усьому світі. Всупереч тій долі, що зазвичай вготована творам авторів, які вже пішли з життя, ця робота Кларісе настільки глибоко й прекрасно розкриває і висвітлює таємниці не лише письменництва, а й стану людини, що захоплює чимраз старшу та водночас і молодшу публіку.

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ